

„A fémcs hurkok és alhurkok nagykereskedelmi átengedése (beleértve a részleges átengedést is) szélessávú és beszédcélú szolgáltatások nyújtása céljából” elnevezésű nagykereskedelmi piacról a 2. piacelemzési körben hozott határozat rövid összefoglalása

A határozat száma: DH-26600-26/2007. (2007.12.18.)

I. A vizsgált piac megnevezése, a piac meghatározása

A piacmeghatározás során a Nemzeti Hírközlési Hatóság Tanácsa (a továbbiakban: **Tanács**) az Európai Bizottság 2003/311/EC sz. 2003. február 11-én megjelent Ajánlása (a továbbiakban: **Ajánlás**) Mellékletében 11. számmal jelölt, a címben szereplő piacot elemezte.

A piacmeghatározás során a Tanács meghatározta a szolgáltatás pontos tartalmát, a piac megnevezését és a jogszabályokban meghatározott fogalmakat alapul véve.

A Tanács vizsgálatai során a fent megnevezett nagykereskedelmi piacon szolgáltatásként a fémcs hurkok és alhurkok szélessávú és beszédcélú szolgáltatások nyújtása céljából történő nagykereskedelmi átengedését azonosította, amely lehet teljes, vagy részleges.

A teljes és a részleges helyi hurok átengedés egyaránt megvalósulhat fizikai, távoli valamint virtuális helymegosztás révén.

A piacmeghatározás során a Tanács a 11. számú vizsgált nagykereskedelmi piachoz tartozó kiskereskedelmi piaco(ka)t is megvizsgálta, mivel a **kiskereskedelmi** piacon lehetséges helyettesítés általában befolyásolhatja a nagykereskedelmi piac határait.

A kiskereskedelmi szinten lehetséges keresleti helyettesítés elemzése során a Tanács azt vizsgálta, hogy léteznek-e olyan, a fogyasztók által választott helyettesítő szolgáltatások, amelyek a helyi hurok átengedési szolgáltatást nyújtó szolgáltatókra nagykereskedelmi szinten éreztetik hatásukat.

A piacmeghatározás során a Tanács a vizsgált nagykereskedelmi piachoz tartozó kiskereskedelmi piacnak kiindulásként alapvetően a szélessávú hozzáférések kiskereskedelmi piacát tekintette, azzal együtt, hogy az elemzés során figyelembe vette a következő két kiskereskedelmi piac viszonyait is:

- Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés lakossági felhasználók számára (1. számú piac);
- Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés nem lakossági felhasználók számára (2. számú piac).

A Tanács megállapította, hogy a vizsgált nagykereskedelmi piachoz kapcsolódó kiskereskedelmi piacokon nincsenek olyan keresleti, illetve kínálati helyettesítési lehetőségek, melyek a nagykereskedelmi piac szélesítését indokolnák.

A **nagykereskedelmi** szinten lehetséges **keresleti helyettesítés** vizsgálata során a Tanács következő helyettesítési lehetőségeket vizsgálta:

- Hálózati hozzáférés vezeték nélküli hálózatokon, mint lehetséges nagykereskedelmi helyettesítő szolgáltatás
- Hálózati hozzáférés csillagpontos szélessávú kábeltelevíziós hálózatokon, mint lehetséges nagykereskedelmi helyettesítő szolgáltatás
- Bitfolyam hozzáférési szolgáltatás, mint a helyi hurok átengedési szolgáltatás lehetséges helyettesítő szolgáltatása
- A használaton kívüli helyi hurok átengedési szolgáltatás, mint a helyi hurok átengedési szolgáltatás lehetséges helyettesítő szolgáltatása

A **keresleti helyettesítés** vizsgálata során Tanács egyedül a használaton kívüli fémhurkok- és alhurkok nagykereskedelmi átengedési szolgáltatását találta olyan szolgáltatásnak, amely elméleti szempontból a vizsgált nagykereskedelmi piac keresleti oldalról való szélesítését indokolja.

A **nagykereskedelmi kínálati helyettesítés** vizsgálata során a Tanács megállapította, hogy a vizsgált piacon a szolgáltatás alapvető jellemzője, hogy a piacra lépés nagy beruházás-igényű, és lassú a megtérülése, ezért egy jelentős lefedettséget elérő, a volt koncessziós szolgáltatókhoz hasonló nagyságrendű hálózat kiépítése jelentős elsüllyedt költségekkel járna, így a helyi hurok infrastruktúra duplikálásának nincs realitása.

A kapcsolódó kiskereskedelmi piacokon azonban a végfelhasználók által igénybe vett szolgáltatás nyújtásának lehetősége az infrastruktúrához való hozzáféréstől függ. A hozzáférés hiányában nem lehetséges a jogosult szolgáltatók számára a kiskereskedelmi piacon való megjelenés, azaz nem tudják potenciális ügyfeleiket kiszolgálni, mert a szolgáltatás nyújtásához szükséges infrastruktúra a kötelezett volt koncessziós szolgáltatók tulajdonát képezi. Ugyanakkor, a Tanács megállapította, hogy az inkumbens szolgáltatónál meglévő hírközlési infrastruktúra alkalmas arra, hogy annak tulajdonosa megossza azt más szolgáltatókkal.

A **nagykereskedelmi kínálati helyettesítés** vizsgálata során Tanács nem talált olyan helyettesítési lehetőségeket, amelyek a vizsgált nagykereskedelmi piac kínálati oldalról való szélesítését indokolnák.

A Tanács a piac **földrajzi kiterjedését** a homogén versenyfeltételek megléte alapján határozta meg.

A legfontosabb vizsgálandó tényező ennek során a helyi hálózattal való lefedettség volt, mivel a piacnak alapvetően csak a kínálati oldala létezik, azt pedig a helyhez kötött telefonhálózatok helyi hurkai jelentik.

A földrajzi piac vizsgálatának alapja, legkisebb területi egysége a számozási körzet. Az 54 db számozási területen egyenként a versenyfeltételek homogének, a korábbi volt koncessziós szolgáltatókon kívül jelentős számban előfizetői helyi hurkokat más szolgáltató nem épített ki.

Ennek alapján a 11. sz. piacon 4 földrajzi piac azonosítható, melyek a volt koncessziós szolgáltatók által ellátott területek: Magyar Telekom (Emitellel összeolvadt területe), az Invitel, a Hungarotel és a Monor Telefon Kft.

II. Érintett piac vizsgálata

A piac meghatározása után a Tanács megvizsgálta, hogy a meghatározott piac szabályozási szempontból érintettnek tekinthető-e.

Az Ajánlás Mellékletében felsorolt piacok ex ante szabályozási szempontból való érintettségét a Bizottság három feltétel vizsgálatával állapította meg. Ezek a következők:

1. Magas és nem átmeneti belépési korlátok létezése a piacon
2. Hatékony versenyhez való közeledés
3. A versenyjog (ex post) alkalmazásának elégtelensége

1. A Tanács megállapítása szerint a „Fémhurkok és alhurkok nagykereskedelmi átengedése (beleértve a részleges átengedést is) szélessávú és beszédcélú szolgáltatások nyújtása céljából”

piacon a piacra lépési korlátok közül alapvetően a *strukturális korlátok* befolyásolják hátrányosan a később piacra lépő cégek piaci lehetőségeit.

A Tanács megállapította, hogy a piacra újonnan belépő szolgáltató a következő strukturális akadályokkal szembesülhet:

- A helyi hurkok kiépítése magas elsüllyedt költségekkel jár, amelynek megtérülése általánosságban egyáltalán nem biztos, mivel alapvetően egy, a meglévő melletti párhuzamos, alapvetően ugyanarra a szolgáltatásokra alkalmas hálózat kiépítését jelenti.
- Ezen túlmenően a helyi elérési hálózatok esetén, így a helyi hurkok hálózatán is érvényesül a méretgazdaságosság, azaz a nagyobb hálózatok fajlagos létesítési és fenntartási költségei alacsonyabbak és a különbség akár jelentős is lehet.

A *jogi és adminisztratív belépési korlátok* tekintetében a Tanács megállapította, hogy a helyi hurkok kiépítése esetén az elektronikus hírközlést szabályozó jogszabályok semmilyen korlátozást nem tartalmaznak.

2. A Tanács megállapította, hogy a meghatározott piacon a versenyviszonyok érdemben nem változtak, az egyes földrajzi piacok volt koncessziós szolgáltatóinak kínálatával szemben az új szolgáltatók nem jelentek meg érdemi saját kínálattal és erre a jövőbeli vizsgált időtáv alatt sem lehet számítani.

3. A Tanács megállapította, hogy egyedül a versenyjog nem elegendő az adott hírközlési piacok szabályozásához.

A fentiek alapján a Tanács szükségesnek ítélte a piacelemzés elvégzését és szükség esetén JPE szolgáltatók kijelölését.

III. Piacelemzés, JPE szolgáltatók azonosítása

A Bizottság Tájékoztatójában (Guidelines) az erőfölény megállapítására alkalmazott kritériumokat a Tanács egyenként megvizsgálta, és ezek közül a következő kritériumok vizsgálatát tekintette kiemelkedően jelentősnek a döntés meghozatala során:

- piaci részesedés
- a potenciális verseny hiánya, a terjeszkedés akadályai
- a vállalkozás mérete
- ellenőrző szerep a nehezen megkettőzhető infrastruktúra felett
- könnyű vagy privilegizált hozzáférés a tőkepiacokhoz/pénzügyi forrásokhoz
- méretgazdaságosság
- választék-gazdaságosság
- vertikális integráció.

Az elemzés során a teljesség igénye miatt a Tanács a jelentős piaci erő megítélése szempontjából kevésbé fontos szempontok vizsgálatával is foglalkozott. Ezek vizsgálata során a Tanács azt is indokolta, hogy miért tekinti az alábbi szempontokat az adott érintett piac vonatkozásában kevésbé jelentősnek:

- technológiai előnyök vagy felsőbbrendűség
- áru/szolgáltatási diverzifikáció
- fejlett forgalmazói és értékesítési hálózat
- a kiegészítő vásárlóerő hiánya vagy alacsony szintje

Az összefoglaló kizárólag tájékoztatási célt szolgál, az eredeti piacelemzési határozat olvasását nem helyettesíti.

A Tanács megállapította, hogy az öt volt koncessziós szolgáltató több évre visszamenően 99% feletti piaci részesedéssel rendelkezik a saját hálózata által meghatározott piacokon. Az érintett piacokon a nehezen megkettőzhető infrastruktúra fölötti ellenőrzést ugyanazok a szolgáltatók gyakorolják, amelyek egyébként is döntő piaci részesedéssel bírnak.

A piaci részesedés és a többi kritérium együttes vizsgálata alapján a Tanács megállapította, hogy az érintett piacokon a verseny nem eléggé hatékony és a következő vállalkozások jelentős piaci erővel rendelkeznek a vizsgált nagykereskedelmi piacon:

1. Magyar Telekom Nyrt.
2. Invitel Távközlési Szolgáltató Zrt.
3. Hungarotel Távközlési Zrt.
4. Monor Telefon Társaság Távközlési Szolgáltató Kft.

IV. Kötelezettségek kirovása

Tekintettel arra, hogy a vizsgált érintett piacon az említett JPE-ként azonosított szolgáltatók piaci ereje várhatóan tartós marad, az ex ante szabályozásnak azt kell biztosítania, hogy a JPE-ként azonosított szolgáltatók ne élhessenek vissza gazdasági erőfölényükkel.

A Tanács a piacelemzés lefolytatását követően megállapította, hogy a jelen gazdasági környezetben nem kellően hatékony a verseny; lehetőség van túlzó árazásra, illetőleg egyéb árjellegű eszközök alkalmazására, árdiszkriminációra; információ visszatartására; valamint indokolatlan előírások, illetve követelmények kialakítására.

A versenyprobléma és az azokból fakadó lehetséges piaci torzulások csökkentése, illetve megelőzése érdekében az alábbi kötelezettségeket írta elő:

- Átláthatóság
- Számviteli szétválasztás
- Hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettségek
- Költségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége
- Egyenlő elbánás

Az egyes kötelezettségek tartalmát a határozat illetve annak mellékletei részletesen tartalmazzák.

V. A nemzeti konzultáció során beérkezett GVH és szolgáltatói észrevételek

1. A Gazdasági Versenyhivatal fontosabb észrevételei

A GVH alapvetően egyetértett a határozatban foglaltakkal, észrevételei inkább, formai, illetve technikai jellegűek voltak, mely felvetésekre a Tanács részletes válaszokat adott.

2. Szolgáltatók és társadalmi szervezetek fontosabb észrevételei

A határozat tervezetéhez a Magyar Telekom Nyrt., az Invitel Zrt. (a Hungarotel Zrt.-vel összhangban), a Monor Telefon Társaság Kft., az Actel Kft., valamint az ATSZE adott észrevételeket. A főbb észrevételek a JPE kijelölésre, a konkrét kötelezettségek kiszabásával kapcsolatos kérdésekre (nagykereskedelmi szolgáltatás nyújtása az átengedett helyi hurok felhasználásával, eltérő minőségi szintű szolgáltatás biztosítása, hurokalkalmassági vizsgálat, a jogosult szolgáltatók berendezéseire vonatkozó teljesítményfelvételi és disszipációs korlátok feloldása,

Az összefoglaló kizárólag tájékoztatási célt szolgál, az eredeti piacelemzési határozat olvasását nem helyettesíti.

NHH Piacelemzési Igazgatóság

hibaelhatárolás és hibaelhárítás), a kötelezettségek végrehajtását előíró (számviteli szétválasztási, illetve költségmodell készítési) mellékletek értelmezésével, illetve végrehajtásával kapcsolatos kérdésekre, valamint az integráció miatti kötelezettségekre, a beolvadást szabályozó átmeneti szabályozásra vonatkoztak.

A Tanács az észrevételeket minden esetben megválaszolta, illetve egy részüket a végleges határozatban figyelembe vette.

VI. Az Európai Bizottság észrevételei a notifikáció során

Az Európai Bizottság kiegészítő információk szolgáltatását kérte. Ennek keretében magyarázatot kért az előírt egyenlő elbánás kötelezettséggel kapcsolatban, valamint rákérdezett arra, hogy az NHH a kötelezettség meghatározása során vajon referenciaként az ír 11. piaci notifikációra hivatkozott-e.

A Bizottságnak adott válaszában kiszabandó egyenlő elbánás kötelezettség indokaként az NHH a helyi hurok átengedések alacsony száma mellett arra hivatkozott, hogy a legnagyobb inkumbens (Magyar Telekom) az utóbbi évek folyamán egy jogi személybe integrált különböző elektronikus hírközlési szolgáltatásokat (mobil rádiótelefon, kiskereskedelmi internet), amelyeket korábban kapcsolt vállalkozásai szolgáltatottak.

Az NHH megerősítette, hogy referenciaként valóban az IE/2004/0046 számon nyilvántartott ír piaci notifikációs esetre hivatkozik.

A Bizottság további kérdést tett fel azzal kapcsolatban, hogy az NHH az optikai helyi hurkot nem tekinti a piac részének, valamint kérte, hogy az NHH adja meg az optikai hurkok számát Magyarországon.

Az NHH válaszában kifejtette, hogy az optikai szál alapú helyi hurkokat az érintett termék- és szolgáltatási piacokról szóló 2003/311/EK Bizottsági Ajánlás nem tekinti a 11. sz. piac részének, mert az egyértelműen réz érpárra utal, továbbá, hogy megkezdte az optikai szál alapú helyi hurkokra vonatkozó információk szisztematikus gyűjtését.

A Bizottság a határozatot notifikálta.

A Tanács 2007. december 18-án jóváhagyta a DH-26600-26/2007. számú, üzleti titokmentes határozatot.